

VRIENDEN

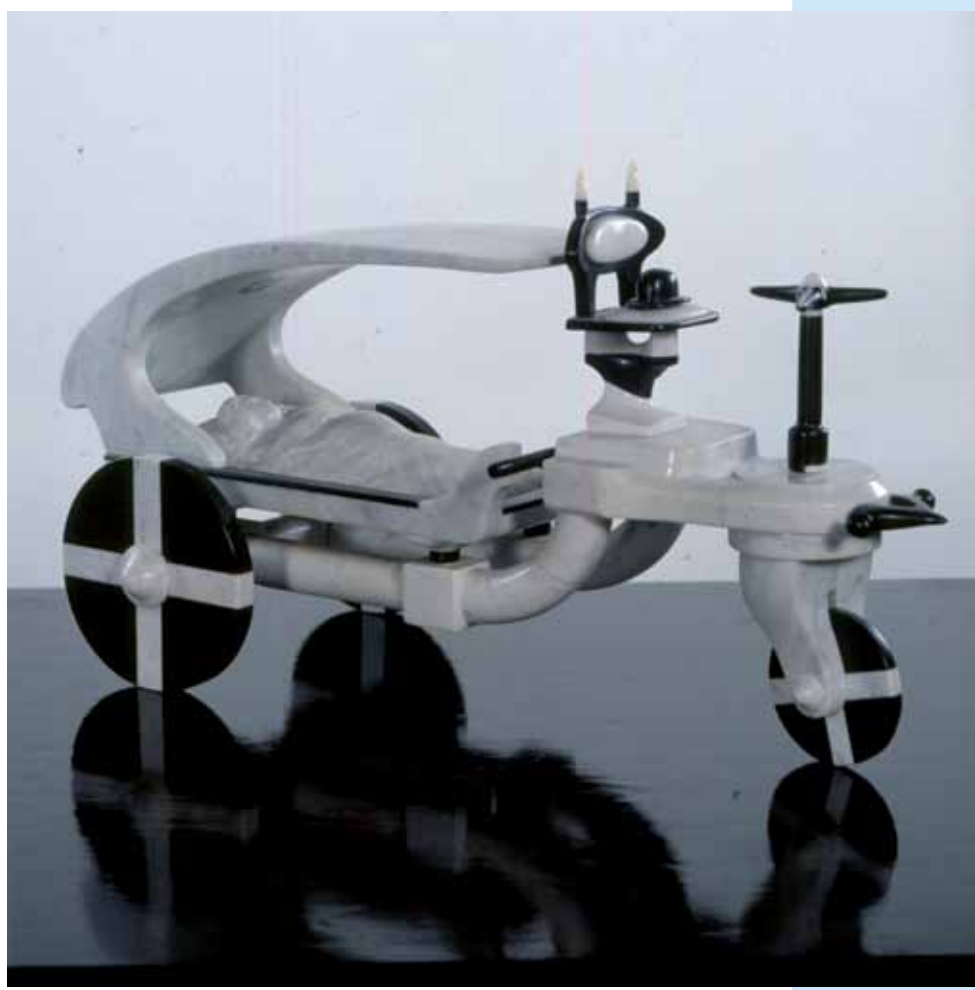
OOSTENDE

MU.ZEE

Nr. 63

PB-PP | B-38205
BELGIE(N) - BELGIQUE

↳ **Droomkar, Gerard Holmens**
Marmor, 35 x 62 x 30 cm, ca. 1985-1986
Collectie Mu.ZEE, stad Oostende
© Daniël De Kievith

jaargang 16 | Driemaandelijks tijdschrift | juli-augustus-september 2015
Identificatienummer: P006345

Afgiftekantoor Oostende 1
Verantw. uitgever: Roland Laridon, voorzitter | Kairostraat 54, 8400 Oostende | 059 50 15 98

➤ HOMMAGE AAN GERARD HOLMENS

Twintig jaar geleden overleed de Oostendse beeldhouwer Gerard Holmens. Wie Oostende binnenrijdt langs de Mercator richting Casino-Kursaal, ziet meteen rechts (schuin tegenover het Gerechtsgebouw) en links, op een heuvel in het Leopoldpark, twee van zijn beelden staan, respectievelijk 'Hulde aan Léon Spilliaert' en 'Ruimtelijke zelfstandigheid'. De stad Oostende bezit, buiten deze twee bekende beelden, nog een aantal andere werken van Holmens, die zich nu in het bezit bevinden van Mu.ZEE.

In de reeks 'Oostendse beeldhouwers ter ere', in 2013-2014 gepubliceerd in Pro Luce, was deel 1 volledig gewijd aan Gerard Holmens, gevolgd door de homilie bij zijn overlijden, uitgesproken door de inmiddels ook overleden kapelaan van het Duinenkerkje, Joseph Donnay (Pro Luce nr. 55, p. 3-5).

In het 'Woord vooraf' van het boek van Johan Van Cauwenberge, 'Gerard Holmens, taille directe' (OKV, 2001) spreekt toenmalig conservator Norbert Hostyn de hoop uit dat Gerard Holmens een volwaardige plaats krijgt, met een permanente tentoonstelling van zijn werken in wat nu Mu.ZEE is.

'In zijn geboortestad Oostende is Gerard Holmens eminent en nadrukkelijk aanwezig (...). In de zomer van 1990 kreeg Gerard Holmens in het Museum voor Schone Kunsten Oostende de wellicht omvangrijkste tentoonstelling die ooit aan zijn werk werd gewijd. Hij was erg intens bij de voorbereiding betrokken: selecteren, bruiklenen bepleiten... en zelf zorgde hij nog, geassisteerd door zijn vrouw, vrienden en kennissen, voor het transport van vele zware werken. Een klus die extra bemoeilijkt werd door de povere technische faciliteiten van het museum, met zijn trappen en veel te kleine lift. Het was trouwens de eerste keer dat het werk van deze Oostendse beeldhouwer te gast was in het museum van zijn geboortestad. In de jaren zestig en zeventig kreeg hij er nooit expokansen.

Het Kursaal verwelkomde in 1961 wel een individuele tentoonstelling. En in 1968 nam Holmens er deel aan een groepstentoonstelling 'Groep 68'. Een tentoonstelling in de galerij Standaard in 1970 vervolledigt zijn Oostends expositiepalmares.

Aankopen waren er wel. Conservator Frank Edebau bepleitte aanwinsten als 'Vrouwentorso' in 1959, 'Moeder en kind' in 1961, 'Variatie op ovale vorm' en 'Lianen' in 1962. Gerard Holmens is inmiddels al meer dan vijf jaar overleden (op 4 januari 1995, red.). Waarschijnlijk heb ik, samen met de toenmalige schepen van Cultuur, mevrouw Emilienne Verducruysse-Haghebaert, de eer gehad voor de laatste officiële aankoop gedurende zijn leven te kunnen zorgen, namelijk 'Moving into Dreamland'. Deze sculptuur, een droomkar in wit en zwart marmer, wisten we te verwerven in 1990. Na de dood van Gerard schonk mevrouw Holmens het museum nog 'Sword of Justice' en zes tekeningen.

Ik hoop in het nieuw te bouwen Museum voor Schone Kunsten de nodige ruimte te krijgen om niet alleen Ensor en Spilliaert – omringd door tijdgenoten – permanent te kunnen tentoonstellen, maar ook waardevolle Oostendse kunstenaars uit de twintigste eeuw, zoals Gerard Holmens.'

Roland Laridon
voorzitter

➤ Een zaal in de grote overzichtstentoonstelling in het Stedelijk Museum Oostende, 1990

➤ OVERZICHT ACTIVITEITEN

25 juni 2015, 14.30 uur: bezoek Beaufort • Alle info vindt u in Pro Luce nr. 62, p. 7

3 juli 2015, 19 uur: geleid bezoek + Garden Party • Alle info vindt u in dit nummer van Pro Luce, p. 6

26 september 2015: reis naar Mons (Bergen) • Alle info vindt u in dit nummer van Pro Luce, p. 7

Cultuurprijs 2014: Roland Laridon

TERUGBLIK OP UITREIKING CULTUURPRIJS 2014

In zijn dankwoord op de laudatio door Jean Pierre Falise (zie Pro Luce nr. 61, p. 12) vertelde prijswinnaar Roland Laridon hoe kunst en schoonheid hem troost bieden. Voorts waarschuwde hij om voortdurend waakzaam te blijven voor het behoud van het Oostends cultureel en bouwkundig erfgoed. We mogen niet versagen, want dat erfgoed wordt bedreigd door de uitvoering van steeds grootschaliger bouwprojecten. Hij spreekt in dat verband van een tweede muur van megalomane hoogbouw, achter die aan de kustlijn, bijvoorbeeld aan de Northlaan of op Oosteroever.

Ook schepen van Cultuur Hilde Veulemans deed een oproep tot waakzaamheid en tot kritische burgerparticipatie in relatie tot ons erfgoed. Daarna ontving Roland Laridon als Cultuurprijs een exemplaar van het bronzen beeldje 'Torso' van beeldhouwer Gust Michiels. Zijn weduwe was aanwezig bij de uitreiking. De avond in CC De Grote Post werd op vrijdag 13 maart afgerond met een muzikaal optreden en een receptie in de Foyer, waar de talrijke aanwezigen en familieleden de laureaat persoonlijk konden feliciteren.

Femke Simonis

v.l.n.r.: Jean Vandecasteele, Antoon Catteeuw, Roland Laridon, Marcel Verhaeghe, Jean Pierre Falise © foto: Valère Prinzie

Uitreiking van het beeldje door Christine Opsomer © foto: Valère Prinzie

Oostendse legenden

MARC COUCKE

'Flamboyant' is de titel van de derde Oostendse legende in de reeks van acht portretten die Willy Bosschem gemaakt heeft van personen die een band hebben met Oostende. Wie heeft de afgelopen maanden niet het wel en wee van Marc Coucke gevolgd in de media, na de verkoop van zijn bedrijf Omega Pharma in november 2014? Daarbij was controversie ontstaan, omdat hij de verschuldigde belasting op de meerwaarde niet heeft betaald, maar heeft geherinvesteerd. Zo heeft Coucke de Groep Versluys een flinke kapitaalinjectie gegeven voor de bouw van twee nieuwe, spectaculaire hoogbouwprojecten op Oosteroever: een 50-tal appartementen, verdeeld over 14 verdiepingen, aan Baelskaai 12, en een woontoren van 20 verdiepingen. Zijn nieuwste investering vindt Coucke zijn 'mooiste en maatschappelijk ook belangrijkste': de medische diagnosechip miLab. In Oostende is hij natuurlijk vooral bekend als hoofdaandeelhouder en voorzitter van eersteklassevoetbalclub KV Oostende.

Afmeting: 100 x 100 cm, Techniek: acryl op paneel © Willy Bosschem

➤ FELIX NUSSBAUM IN OOSTENDE

Op 30 april 2015 ontving Humo-journalist Mark Schaevers de Gouden Boekenuil 2015 voor 'Orgelman', zijn 'literaire non-fictie' over het leven van de Duits-Joodse schilder Felix Nussbaum (1904-1944). Zelf maakte ik voor het eerst kennis met het werk van Nussbaum op de tentoonstelling 'Bonjour Ostende' in de Venetiaanse Gaanderijen, tijdens de zomer 2013. Of was het al in 2000, toen – ook in de Venetiaanse Gaanderijen – de tentoonstelling 'Joodse sporen in Oostende' liep?

Felix Nussbaum heeft een band met Oostende. Al tijdens een studiereis in 1928 bezoekt hij de badstad, uit bewondering voor James Ensor. Hij schildert er een zelfportret, in blauwe kiel en met blauwe muts, met een schilderspalet en een masker dat volgens Mark Schaevers best een groet aan Ensor kan zijn. Tijdens de machtsovername door Hitler in januari 1933 bevond Nussbaum zich in Rome. Hij kon niet meer terug naar Duitsland en kwam na omzwervingen via de Italiaanse Rivièra, de Côte d'Azur, Basel en Parijs in 1935 weer terecht in Oostende, waaraan hij zulke goede herinneringen bewaarde. Hij brengt er, samen met zijn vrouw Felka Platek, vier jaar door en vestigt zich daarna in Brussel van waaruit hij met het laatste transport in 1944 naar Auschwitz wordt afgevoerd.

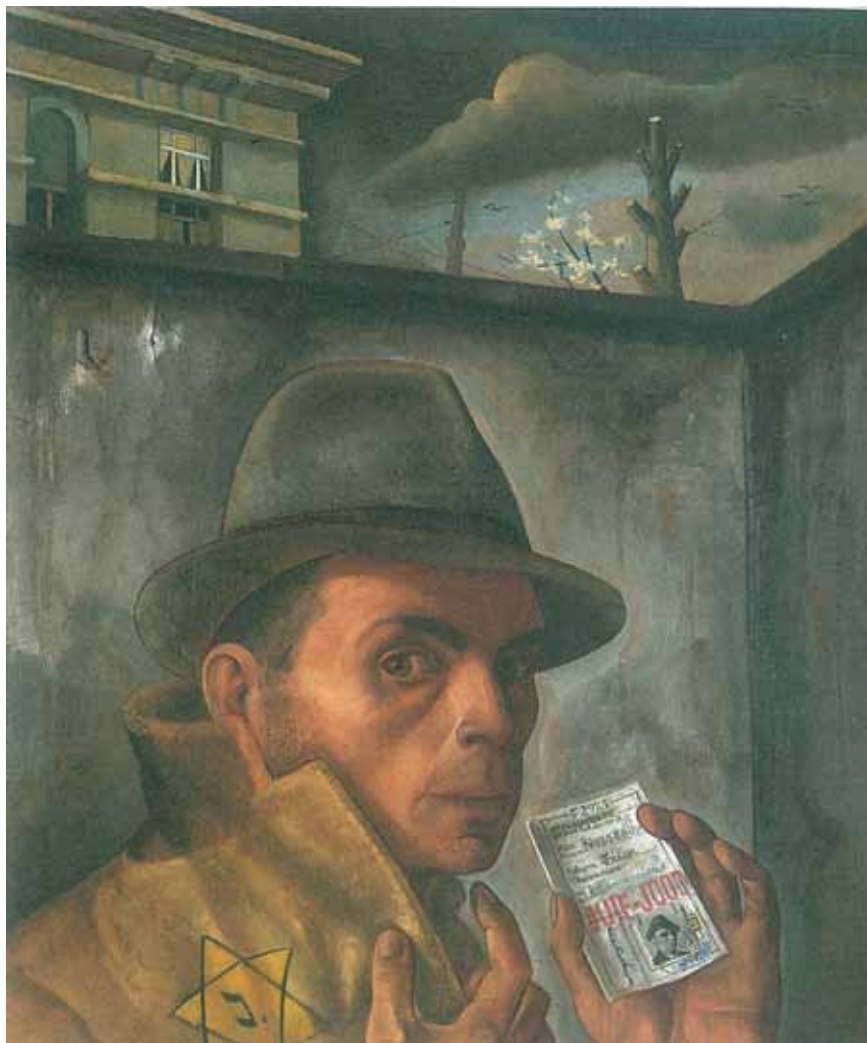
➤ Boven: Mastenwoud (1938), Onder: Pier met bolder (1935)

➤ Boven: Zelfportret met masker (1928), Maskers en kat (1935)
Onder: Schilder met masker (ca. 1935), Twee maskers (1935)

Mark Schaevers over Nussbaums verblijf in Oostende: '1935, het jaar van zijn aankomst als emigrant in Oostende, is hét maskerjaar in het oeuvre van Nussbaum. In de binnenstad krioelt het van de winkeltjes die carnavalsmaskers verkopen. Hij haalt er een aantal in huis; ze hangen, zoals op zijn schilderijen, aan een spijker in hun kamer. Eén masker met grote bolle ogen – is het een hond? – intrigeert hem dermate dat hij het ten minste vier keer schildert. (...) Om te weten wat Nussbaum interesseert wanneer hij met een schildersoog door Oostende loopt, is het nuttig een blad uit een schetsboek dat bewaard is, te bekijken. Een partij drogende schollen heeft hij getekend, een scheepsmast, een visser met zijn net, een geïsoleerde bolder. De robuuste werkbollen op de havenkade verwerkt hij enkele keren in zijn schilderijen; één keer slingeren er touwen rond die verdacht veel lijken op slangen die een mens kunnen wurgen. Vergeleken met de Oostendse schilderijen uit het vorige decennium ademen zijn doeken een unheimliche sfeer, ver het pittoreske voorbij. Zijn werk in de haven zal in 1938 culmineren in een langwerpige, donker olieverfschilderij dat een woud van puntige masten voorstelt. Een roofvis en een zeemeermin zitten op een mast gespiest. Het lijkt storm, maar hoog in het mastenwoud zet een man rustig zijn verfwerk voort.'

Keuze van tekst en beeld: Femke Simonis

👉 Zelfportret met Jodenpas (ca. 1943)

Ter informatie:

Na zijn dood is Felix Nussbaum jaren in de vergetelheid geraakt. In zijn geboorteplaats Osnabrück had het Stadsmuseum maar vier schilderijen in zijn bezit. Dat is drastisch veranderd toen na een oproep in de jaren zeventig nog tal van werken van hem opdoken.

Meer dan 200 zijn nu ondergebracht in het Felix-Nussbaum-Haus (www.osnabrueck.de/fnh) in Osnabrück, ontworpen door de beroemde architect Daniel Libeskind.

Het boek van Mark Schaevers bevat een prachtig overzicht van het werk van Felix Nussbaum.

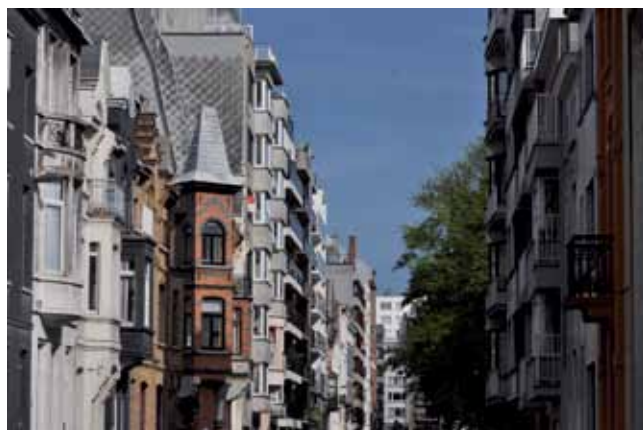
Bron: Mark Schaevers
'Orgelman: Felix Nussbaum, een schildersleven',
De Bezige Bij, Amsterdam, 2015

Ostendiana

👉 VAN SINT-PETERSBURGSTRAAT NAAR LÉON SPILLIAERTSTRAAT

Van ons lid Lionel Dewulf ontvang ik een kopie van de gemeenteraadszitting van 13 april 1953, met het voorstel de Sint-Petersburgstraat om te dopen in Léon Spilliaertstraat. De argumentatie luidde als volgt. De benaming Sint-Petersburgstraat dateert van 1870, toen verschillende Oostendse straten genoemd werden naar Europese hoofdsteden. Denk maar aan de Parijs-, Stockholm-, Rome- of Amsterdamstraat. Na WO I verdwenen al de hoofdsteden van de Centralen uit het straatbeeld, zoals de Berlijn- en de Wenenstraat. Bovendien werd Moskou in 1918 de hoofdstad van de toenmalige Sovjet-Unie en werd Sint-Petersburg via Petrograd omgedoopt in Leningrad. Nog een argument. Het Leopoldpark werd inmiddels omringd door straten die vernoemd waren naar personen: Hendrik Serruys-, Karel Janssenslaan en Euphrosina Beernaertstraat (naar een Oostendse kunstschilder). De Léon Spilliaertstraat

👉 Léon Spilliaertstraat © foto: Valère Prinzie

zou dus perfect in dit plaatje passen. Het voorstel werd daarom met een ruime meerderheid aanvaard.

Femke Simonis

GOODPLANET! WATER!

Expo Yann Arthus-Bertrand, Dieter Telemans & Koen Deprez 27 juni tot 13 september 2015 - Venetiaanse Gaanderijen - Oostende

De tentoonstelling *GoodPlanet! Water!* brengt het artistieke oeuvre van drie kunstenaars samen in een unieke tentoonstelling over water. Deze expo brengt niet alleen de waterproblematiek in beeld, maar vertelt ook het verhaal van tientallen waterhelden wereldwijd. Want hoopgevende en inspirerende projecten, die zijn er.

Water, een vitale levensbron - Yann Arthus-Bertrand

Yann Arthus-Bertrand brengt de waterproblematiek op een veelzijdige manier in beeld met de fotoreeksen *Water, een vitale levensbron* en *Duurzame ontwikkeling, waarom?*

Zijn werk doet ons inzien dat de toekomst van water nauw verbonden is met die van de mensheid. Laat je inspireren door de indrukwekkende schoonheid van de natuur.

Yann Arthus-Bertrand (°1946) is een Franse fotograaf en duurzame ontwikkelingsreporter met een groot hart voor onze planeet. Zijn indrukwekkende werken *Home* en *De aarde vanuit de hemel* gingen de wereld rond.

Water Awareness 2015 Solutions - Dieter Telemans

Voor *GoodPlanet! Water!* reisde Belgisch fotograaf Dieter Telemans de wereld rond, op zoek naar inspirerende oplossingen met betrekking tot waterzuivering en -besparing. Hij fotografeerde traditionele methodes om regenwater te oogsten in de Thar-woestijn van India, maar ook in België werden goede praktijkvoorbeelden geselecteerd en in beeld gebracht. Zo staan de 125-jarige beschermingszone van Spa, het kustveiligheidsplan en waterbesparende maatregelen in de landbouw in de kijker. Laat je verrassen door de creativiteit en vindingrijkheid van kinderen, jongeren, kunstenaars, wetenschappers en bedrijven uit de watersector wereldwijd.

Dieter Telemans (°1971), Brussels fotograaf en imker, werd geboren en grootgebracht in Burundi. Hij werkt dagelijks voor De Standaard, De Tijd, L'Echo en het magazine Le Vif. Zijn werk werd eveneens gepubliceerd in internationale kranten zoals Le Monde, The Independent en The New York Times. Water en duurzame ontwikkeling vormen steeds de rode draad in zijn persoonlijke projecten.

Water, ontwerp voor een strandcabine - Koen Deprez

Wat doen mensen eigenlijk in hun huis, of meer specifiek, in hun strandcabine? Die vraag inspireerde Deprez tot het project strandcabine, naar aanleiding van een ontwerpwedstrijd voor strandcabines voor de Belgische kust. Voor de tentoonstelling *GoodPlanet! Water!* maakte Deprez bovendien collages van de strandcabine, geplaatst middenin gebieden waar het water ooit is verdwenen. Deze paradox roep vragen op en nodigt uit om een mening te vormen.

Koen Deprez (°1961) is vandaag voornamelijk bekend omwille van zijn excentrieke benadering van private en publieke interieurs. Zijn passie voor het landschap en de stedelijke openbare ruimte resulteert in prachtige tekeningen, schilderijen en maquettes die hij geregeld wereldwijd tentoonstelt of een toepassing geeft.

Naar jaarlijkse gewoonte kunnen de Vrienden Mu.ZEE genieten van een geleid bezoek en aansluitend **Garden Party** op **vrijdag 3 juli om 19 uur**. Hiervoor kunt u inschrijven tot woensdag 1 juli bij Martine Meire, martine.meire@oostende.be of 059/56.20.15.

© Yann Arthus-Bertrand / Altitude

➤ REIS NAAR BERGEN, CULTURELE HOOFDSTAD VAN EUROPA 2015

zaterdag 26 september 2015

Onder de deskundige begeleiding van AMARANT vzw bezoeken we Mons (Bergen), de hoofdstad van Henegouwen die in 2015 ook Culturele Hoofdstad van Europa is. Bergen is een stad met een glorieus verleden die hard werkt aan een veelbelovende toekomst. De stad heeft een goed bewaard patrimonium, meesterwerken van werelderfgoedniveau en hoogwaardige musea. In Mons bevindt zich het enige barokke belfort in België.

We ontdekken deze dynamische stad waar barok, gotiek en moderne architectuur naadloos in elkaar overvloeien met een **stadswandeling** onder begeleiding van Amarant-docente Dominique Dumon. U ontvangt daarvoor een headset met oortjes, zodat de hele groep perfect de deskundige uitleg van de gids kan horen.

Na de **lunch** bezoeken we de **tentoonstelling 'Vurig China. Monumentale hedendaagse beeldhouwkunst'** in de Anciens Abattoirs. Het is een vrij bezoek waarbij u volop kunt genieten van de schitterende erfgoedlocatie die dit oude slachthuis is.

De expo laat u kennis maken met twintig hedendaagse Chinese kunstenaars en hun monumentale sculpturen: de eerste avant-gardisten van eind jaren zeventig tot de recentste generaties. De sculpturen bevinden zich in de grote Hal, de Koelkast van het Oude Slachthuis en in de tuin.

Na een koffiepauze nemen we de bus naar **Cuesmes** waar we het **Huis van Van Gogh** bezoeken onder begeleiding van plaatselijke gidsen. In *La Maison du Marais*, het huis waar **Van Gogh** woonde van 1879 tot 1880, ontdekken we het originele werk 'Les Bêcheurs' (1880). Daarnaast is er de correspondentie van Vincent, een audiovisuele voorstelling en het prachtige decor van de Borinage.

- **Vertrek** Visserijschool om 8.00 uur
- **Aankomst** in Bergen om 9.45 uur
- **Stadswandeling met aandacht voor hedendaagse architectuur** door Amarant-docente Dominique Dumon: van 10.00 tot 11.30 uur
- **Lunch** van 11.45 tot 13.45 uur

Menu

Terrine de lapin aux romarins
Pintade à la Saint Feuillien, pommes duchesse
Pavé cacao, chantilly
Koffie
Aperitief en twee dranken inbegrepen (cola, ¼ l water, bier, glas huiswijn; geen speciale bieren)

- **Bezoek expo 'Vurig China. Monumentale hedendaagse beeldhouwkunst'** in de Anciens Abattoirs: vrij bezoek: 14.00 tot 15.30 uur
- Vrije tijd voor **koffie**
- Vertrek met **bus naar Cuesmes** (rit van 10 min): 16.10 uur
- **Bezoek Huis van Van Gogh** met lokale gidsen: 16.30 tot 17.30 uur
- **Terugrit:** 18.00 uur
- **Aankomst** in Oostende: 19:45 uur

Prijs per persoon: **75 euro**

Hoe inschrijven ?

- 1) U kunt inschrijven tussen 20 juni en 1 augustus 2015.
- 2) U schrijft de som van 75 euro p.p. over op rekeningnummer BE16 0012 0908 3374. Deze betaling is uw definitieve inschrijvingsbewijs.

TERUGBLIK OP DE EXPO 'PROFUMO DI MARE'

Een 25-tal Vrienden volgde op donderdag 23 april de uiterst boeiende rondleiding door Hugo Brutin, curator van de tentoonstelling 'Profumo di Mare'. Elke kunstenaar (in totaal 26) kreeg van hem aandacht met een persoonlijke toets of visie op de geëxposeerde werken. Die persoonlijke benadering bood een goed inzicht in de eigenheid van elke kunstenaar. Samengevat door Hugo Brutin zelf: *'De etherische en vluchtige sfeer van de term 'profumo' is hier minstens even belangrijk als een duidelijke verwijzing naar de zee dat zou zijn.*

Gedegen uitleg bij de expo door curator Hugo Brutin
© foto: Lieve Sinaeve

Inleiding door voorzitter Roland Laridon
© foto: Lieve Sinaeve

De zee is hier immers geen uitgesproken of opgelegd thema, maar eerder een topografische verwijzing en een voelbare aanwezigheid. Dat sommige werken hier concreet naar de zee verwijzen, heeft dus meer met de kunstenaar dan met de opzet van de tentoonstelling te maken. (...) Opvallend is de aanwezigheid van de menselijke figuur in tal van interpretaties, gaande van een etherische en vormelijk schitterende esthetiek, via een rustige vormgeving en een speelse fantastiek naar geestelijk geladen vervreemding toe, en naar een bewogen stiling...'

Femke Simonis

© foto's: Lieve Sinaeve

➤ **BEDENKINGEN OVER DE MUSEA VAN MORGEN**

Op de 'Dag van de Federatie', op 8 oktober 2014 in BOZAR (Brussel), heeft Wim De Vos, coördinator Communicatie bij de Programmatorische FOD (Federaal Wetenschapsbeleid), vijf trends vastgesteld in het zeer beweeglijke en onrustige museale landschap. Een korte samenvatting.

1) **Sterke banden met de gemeenschappen rond de musea**

Musea leggen banden tussen de bezoekers en verschillende types voorwerpen. Ze willen vernieuwen in de zones met een hoog percentage immigratie, zodat ook de nieuwe inwoners hun geschiedenis kunnen vertellen. Zo worden musea ontmoetingsplaatsen en actoren bij de integratie.

2) **Toegankelijkheid, inclusiviteit en connecties met de bezoekers**

Een museum werkt voor verschillende sociale groepen, maar trekt geen scheidingswanden op tussen deze groepen. De musea ondernemen activiteiten in scholen, bejaardenhuizen, gevangenissen... Ze vormen dus een supplementaire dimensie met activiteiten voor specifieke doelgroepen.

3) **Opening voor nieuwe perspectieven**

Musea staan steeds vaker open voor verscheidene benaderingen in de voorstelling van hun voorwerpen en zijn steeds meer verzoeningsplaatsen geworden: verzoening met het verleden en tussen tegenover elkaar staande partijen, zonder te trachten de geschiedenis glad te strijken. In Europa bijvoorbeeld

openen steeds meer plaatsen, verbonden met de holocaust, hun deuren voor het publiek. Steunend op wetenschappelijk onderzoek, vertellen ze de geschiedenis. In België snijdt het Koninklijk Museum voor Midden-Afrika gevoelige thema's aan, zoals de kolonisatie.

4) **Mondialisering**

Musea willen bijdragen tot maatschappelijke ontwikkeling in een wereld die snel verandert en die op zoek is naar toekomstscenario's en naar waarden. Er is steeds meer bereidheid om samen te werken met instellingen en collega's over de hele wereld. Er komen internationale vergelijkingen, met een groeiende aandacht voor de politieke geschiedenis en met originele historische voorwerpen.

5) **Technologie van het virtuele voor een betere terugkeer naar de realiteit?**

Technologie wordt niet alleen gebruikt om te communiceren, maar ook om een dialoog aan te gaan met bezoekers, met interactieve en virtuele tentoonstellingen en met de toegang tot gedigitaliseerde verzamelingen. Kortom, musea worden steeds meer gezien als 'trendy' plekken waar mensen elkaar ontmoeten en waar alles 'orde en schoonheid, luxe, rust en genot' is.

Contactgegevens van de Federatie van de Vrienden van de Musea van België:
Tel. 02 511 03 25; fax 02 512 63 13
E-mail: famb-fvmb@skynet.be
Website: <http://www.famb-fvmb.be>

© 'Mu.ZEE vensters glas licht' door Michel Maes (° 1977)

↘ VIER JAAR MARINEZONE IN OOSTENDE

van 13 juni tot 13 september 2015

De tentoonstelling wil de invloed van WO I op de Oostendse bevolking belichten en is opgesplitst in vier episoden.

1. De Duitse invasie tot half oktober 1914

In deze periode komt de Belgische regering eerst vanuit Antwerpen naar Oostende en reist dan door naar Le Havre. Gewonden en zieke militairen worden per boot overgebracht naar Engeland en Frankrijk. Ook burgers wagen vanuit Oostende de oversteek naar Groot-Brittannië.

2. De bezettingsperiode van half oktober 1914 tot oktober 1918

De Duitsers eisen de inkwartiering van troepen, met de verplichte levering en inbeslagname van voedsel en goederen. Oostende wordt een uitvalsbasis voor een duikbotenoorlog en voor torpedoboten, met een gigantisch netwerk van bunkers, kustbatterijen, loopgraven en een vliegveld. Dagelijks moest er vervoer geregeld worden naar de loopgraven aan de IJzer, van Nieuwpoort tot Sint-Pieterskapelle. De Oostendenaars mochten alleen reizen met een speciale toelating en werden verplicht tewerkgesteld. Oostende werd een ruststad voor Duitse soldaten. De paardenrennen gingen gewoon door en Duitse muziekkapellen speelden concerten rond de kiosk.

3. De bevrijding in oktober 1918

De Belgische troepen keren terug naar hun kazernes en het militair hospitaal komt weer in Belgische handen. Koning Albert I landt met een vliegtuig in Oostende voor een bezoek. Vanaf 1919 starten de herstellingswerken.

4. Oostende in den vreemde tijdens de oorlog

De belangrijkste thema's hier zijn: Oostendse sleepboten in Frankrijk, vissersboten in Frankrijk en Engeland, gesneuvelde Oostendse militairen, gekelderde Oostendse boten, de scheepsverbinding Oostende-Dover en de Oostendse vluchtelingen in Nederland, Frankrijk en Engeland.

Stadsmuseum, Langestraat 69, Oostende
Openingstijden: 10 tot 12.30 en 14 tot 18 uur
(dinsdag gesloten)

**Gratis toegankelijk voor de
Vrienden Mu.ZEE Oostende**

↘ ONZE SCHENKING AAN MU.ZEE

Bij de viering van hun 25-jarig bestaan op 7 maart 2015 hebben de Vrienden van Mu.ZEE Oostende een schenking gedaan aan Mu.ZEE: een aquarel van Léon Spilliaert ('Vrouw met kind lezend aan tafel' - mei 1917).

Deze aquarel is nu te bewonderen in Mu.ZEE, in de Astridzaal op de eerste verdieping, samen met nog een vijftigtal topstukken van Ensor, Spilliaert en Permeke.

© Léon Spilliaert "Vrouw met kind lezend aan tafel", mei 1917

➤ PERMEKE IN LAAGJES

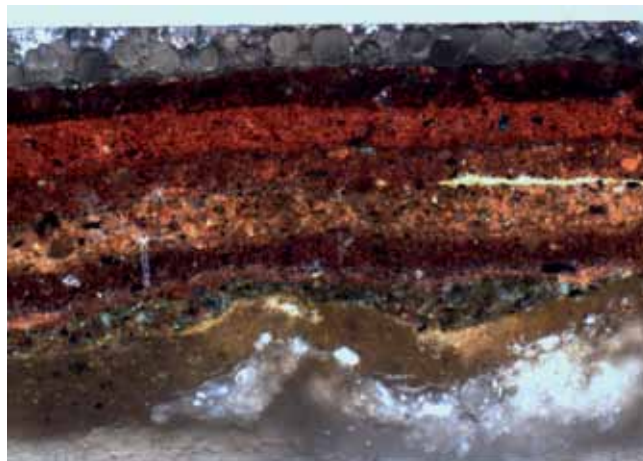
Mu.ZEE bezit een belangrijk deel van het oeuvre van Constant Permeke. Een tweehonderdtal werken, schilderijen, bijna het volledige sculpturale oeuvre en een aanzienlijk aantal grote tekeningen zijn verdeeld over Mu.ZEE in Oostende en het voormalige woonhuis en atelier van de kunstenaar in Jabbeke.

Constant Permeke (1886-1952) kan beschouwd worden als een van de grote vertegenwoordigers van het Vlaamse expressionisme en is een belangrijke figuur in de Belgische kunstgeschiedenis.

Zijn 'Zelfportret' uit 1928-1936 was dringend aan restauratie toe: de verflaag kwam los, waardoor grote verfschollen omhoog kwamen en stukjes verf los zaten. Alvorens het werk te restaureren, was het niet onbelangrijk te onderzoeken wat de oorzaak kon zijn van het loslaten van de verflaag. Verder vroegen de onderzoekers zich af of het schilderij altijd al zo donker was geweest.

Met de steun van het Fonds InBev-Baillet Latour en in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting werd in 2013 een onderzoek opgestart.

Naast het 'Zelfportret' werden nog twaalf andere schilderijen van Permeke met een vergelijkbare donkere verflaag uit dezelfde periode (1920-1940) onderzocht. Van al deze werken zijn kleine monsters genomen en met verschillende technieken werden de gebruikte pigmenten en bindmiddelen geanalyseerd.

© Steven Decroos, Oostende, 2015

Het resultaat van het onderzoek is nu te zien in 'Permeke in laagjes', een collectiepresentatie, die eerst in Mu.ZEE in Oostende en vervolgens in het Permekemuseum in Jabbeke te zien is. Dergelijke projecten geven een beter inzicht in hoe een kunstenaar, zoals Permeke, te werk ging.

Mu.ZEE Oostende:
25 april tot 16 augustus 2015

Permekemuseum Jabbeke:
22 augustus tot 8 november 2015

➤ LILI DUJOURIE - PLOOIEN IN DE TIJD 6 JUNI - 4 OKTOBER 2015

Het werk van Lili Dujourie (°1941, Roeselare) vermengt invloeden van Vlaamse Primitieven zoals Jan Van Eyck met haar persoonlijke, vanuit de late jaren zestig vertrekkende artistieke benadering. Ze werkt in marmer, papier-maché, staal, lood, fluweel en keramiek, waarbij ze decoratie en ornament een centrale rol geeft en speelt met de sensualiteit en directheid van de materialen. Haar sculpturale ingrepen vechten een strijd uit tussen schilderij en sculptuur, tussen balans en zwaartekracht, tussen abstractie en figuratie en tussen hun fysieke aanwezigheid en hun omgeving. Haar kernthema's zijn de relatie tussen natuur en cultuur, het verstrijken en het gewicht van de tijd en haar zoektocht naar een emotioneel begrip van ruimte. De tentoonstelling vindt parallel

plaats in S.M.A.K. (Gent) en in Mu.ZEE (Oostende). De twee scènes van deze tentoonstelling - de ene in het binnenland en de andere bij de zee - bestrijken Dujouries oeuvre vanaf haar debuut in de late jaren zestig tot vandaag.

© courtesy: Galerie Micheline Szwajcer and Lili Dujourie

PROLUCE

Lidmaatschap

Jeugd (tot 22 jaar): 15 euro
Individueel lid: 28 euro
Gezin, samenlevingsstarief: 45 euro
Steunend lid: 50 euro
Sponsor: 150 euro
Inlichtingen bij de penningmeester Joël Nieuwenhuyse
(tel. 059/80.30.61)

Redactieraad: Roland Laridon (voorzitter), Willy Bosschem, René Maes, Martine Meire, Valère Prinzie, Femke Simonis (redactiesecretaris).

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdrage.

Logo en emblemata: Willy Bosschem
Druk: Lowyck, Archimedesstraat 53, 8400 Oostende
T 059 33 33 99, info@lowyck.com
Fotoverantwoording: Valère Prinzie

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad van 26 juli 1990 (Nr. 11538) en aangepast in het nr. van 15 juli 1999 (Nr. 10699), gewijzigd in het kader van de wet op de v.z.w.'s op 15 januari 2005, gewijzigd op 21 februari 2009 (Nr.11533) en op 22 februari 2014.

Deze vereniging is aangesloten bij de "Federatie van Vrienden der Musea van België" en bij de "Cultuurraad Oostende".

Maatschappelijke zetel: p.a. Roland Laridon,
Kaïrostraat 54, 8400 Oostende

Secretariaat: Johan Van Roose,
Kabeljauwstraat 5, 8460 Oudenburg

Penningmeester: Joël Nieuwenhuyse,
jnieuwenhuyse@telenet.be

Bankrelatie: IBAN: BE16 0012 0908 3374
BIC: GEBABEBB
Vrienden Mu.ZEE
p.a. Albatrosstraat 10, 8400 Oostende.

Droomkar, Gerard Holmens (Oostende, 1934-1995)

Het sculptuur 'Moving into dreamland' of 'Droomkar' kocht het Museum voor Schone Kunsten Oostende aan in 1990. Het is een werk uit de laatste stijlperiode in de artistieke carrière van deze Oostendse beeldhouwer. Hij leefde en werkte toen in Vieuos in de Franse Pyreneeën, in afzondering, wat hem in staat stelde om heel intensief te werken en zelfs een nieuwe stijl te hanteren. Ere-conservator Norbert Hostyn verwoordt het treffend in 'Beeldend Oostende. 200 jaar beeldende kunst in Oostende': 'een soort neoromantiek met eerder reeds voorkomende, maar ook met totaal nieuwe thematiek, in een letterlijk 'nieuwe figuratie' gedacht: dood, erotiek, fatum, verschrikking, droom, levens-zin, ... een beeldhouwkunst die raakvlakken heeft met 'oude waarden' zoals klassieke figuratie en technisch meesterschap en die toch een eigentijdse, persoonlijke 'fin-de-siècle'-taal spreekt... Hij brengt in deze sculpturen waardevolle oplossingen voor wat hedendaagse beeldhouwkunst kan zijn, voor wie uitgekeken is op abstractie en op avantgardistisch experiment. Holmens' recente werken zijn het art-nouveau van het einde der 20ste eeuw.'

Martine Meire
Directeur-Cultuurbeleidscoördinator

Venetiaanse Gaanderijen-Zeedijk Oostende

Savaria
RESTAURANT

lowyck
& pluspoint
drukkerijen